

ARADUL

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«

Apare de două ori pe săptămână.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:	1 AN 100 : : : 6 LUNI 50 : : : 3 LUNI	Pentru autorități și instituții: 500 LEI . . . . 1 AN 250 : : : 6 LUNI 130 : : : 3 LUNI
---------------------	---	--

In străinătate dublu.

Interview cu d-l Vasile Goldiș.

Președintele Astrei despre „interviewul“ din „Adevărul“. Numirile de funcționari din vechiul Regat. Blocul ardelenesc. Autonomie politică sau desvoltarea vieții provinciale? Problema unificării sufletești. — O emoționantă confesiune.

Recentele declarații ale dlui V. Goldiș, în forma în care au apărut în *Adevărul*, au stârnit în presa din Capitală o furtună de proteste și senzație. Trebuie să mărturisesc că încă dela 16 Octombrie am voit să iau un interview dlui V. Goldiș și în acest scop am și fost la Dsa. Spre neînorocul meu tot atunci a săsit și dl I. Montani, cunoscutul gazetar dela *Tribuna și Români* și a trebuit să amân pentru altă dată interviewul solicitat.

Între timp, cu ocazia congresului învățătorilor de Dumineacă 18 Oct. dl V. Munteanu sosit dela Cluj a făcut o vizită dlui Goldiș și speranța obținerei unui interview. Declarația pe care le-a publicat Dsa, în forma în care au apărut, au stârnit cunoșterele articole de protest.

Prin urmare am găsit ocazia prea nemerită ca să obțin dela dl V. Goldiș amănunte în jurul declarațiunilor apărute în *Adevărul* și în legătură cu alte probleme care agită viața noastră publică, în special din Ardeal.

Aceste prea interesante declarații le facem cu plăcere cunoscute cetitorilor *„Aradul“*.

In jurul interviewului din „Adevărul“.
În legătură cu interviewul care a apărut în *Adevărul* cu data de Sâmbătă 24 Oct. dl V. Goldiș nea comunicat următoarele:

— „Am citit articolul „Robia Fraților“ al bunului meu prieten P. Șeicaru din *Curentul*, sosit la Arad ieri, cu data de Sâmbătă 24 Octombrie. Am citit și interviewul publicat de dl V. Munteanu în *Adevărul* tot ieri, cu data de Sâmbătă 24 Octombrie. Prin faptul acesta, că anume cele două zile mi-au venit în mâna în aceiași zi și eu le-am putut ceta tot atunci în aceeași zi, se constată prima nedreptate ce-mi face amicul meu dl. Șeicaru scriind, „Am așteptat unele desmînări, dar așteptarea ne-a fost zadarnică“.

Cum aş fi putut eu desmînări în *Curentul* din 24 Oct., ori chiar din 23 Octombrie, un interview din *Adevărul*, sosit acă la Arad tot în 24 Octombrie?

Văzând numai ieri, Sâmbătă, și articolul dlui Șeicaru și interviewul din *Adevărul* și un

alt articol al dlui Seisanu din *Universul*, acesta chiar cu data Dumineacă, 25 Octombrie și văzând interesul ce se manifestă față de cuvintele mele, iostite Dumineacă în 18 Octombrie, bucuros vă dau următoarele destuiri:

„Nu am dat interview propriu zis!“

De fapt în 18 Octombrie, d. V. Munteanu, redactor la *Adevărul*, mi-a făcut cinstea unei vizite. Îmi ceruse direct un interview. *I-am declarat însă hotărât, că nu cred util să dau vre-un interview în situația de azi a ţării.*

Erau însă tot atunci mai mulți prieteni la mine și, lucru prea fresc, fiind de față și reprezentantul unui ziar fruntaș din București, am conversat cu toții împreună asupra situației ţării și a societății românești. Am constatat cu toții criza gravă prin care trecem și realele multe de care suferim.

In cadrele discuției mi-am spus și eu observațiunile mele. D. V. Munteanu mi-a cerut voie să dea publicitate ceeace d-sa va crede de cuvîntă. Nu i-am interzis, fiindcă ceeace spuneam atunci, am spus-o și o voiu spunea totodată, convins că spusele mele sunt conforme adevărului.

Dl. V. Munteanu a ales și a publicat din observațiunile mele ceeace i s-a părut mai important și le-a dat forma care a socotit dânsul că răspunde conținutului. **Nu am dat deci, propriu zis, un interview și nu pot fi responsabil pentru forma și cuvintele, în care d. V. Munteanu și-a imbrăcat impresiile despre sensul observațiunilor mele.** Asta nu va să zică însă nici o dezarmare, fiindcă trebuie să recunosc că d. V. Munteanu a redat exact convingerile mele, deși cuvintele nu sunt toate ale mele.

Numirile de funcționari din Vechiul Regat.
În legătură cu preferința numirilor de funcționari din Vechiul Regat în Ardeal, dl Goldiș spune: — „Primitem în acele zile informațiunea că, la începutul anului școlar, în 45 de posturi vacante de învățători din județul Aradului, au fost numiți 45 de învățători noui, toți originari din vechul Regat, către vreme o mulțime de

candidați de învățători, cu actele în ordine, originari din județul Aradului, au rămas pe drumuri, muritori de foame și sporind numărul șomerilor intelectuali.

Am spus atunci că asemenea procedeuri ale guvernului care ar fi ele, fac un mare rău ţării și neamului nostru fiind că atentează la solidaritatea națională. Am susținut și susțin teza că în provinciile alipite, între condițiuni egale, în toate posturile de funcționari publici trebuie să numiți și acelor provincii, fiind că o preferință evidentă a fraților din vechiul Regat față de români din provincii produce foarte firește măhnire în sufletele acestora și măhnirile acumulate stăvilesc dragosteasă între frați și ating prea dure rosu solidaritatea națională, atât de necesară la consolidarea nouului nostru stat.

Blocul ardelenesc.

Toți cei de față au constatat și aceea că provinciile alipite își au de fapt multe și foarte importante interese ale lor particulare și că neglijarea acestor interese se face în detrimentul intereselor generale ale statului întreg. Pentru evitarea acestui rău, eu am susținut ideea blocului ardelenesc și am arătat că această idee politică *eu am lansat-o prin o serie de articole încă în anul 1922 în ziarul „Dacia“ din București. Blocul nu să realizeze atunci, poate nu va lău ființă niciodată; cu toate acestea eu îl socotesc, căci se impune chiar în interesul consolidării statului nostru.*

Autonomie politică sau desvoltarea vieții provinciale?

Dl V. Goldiș atinge în legătură cu „Blocul ardelenesc“ chestiunea atât de agitată a autonomiei locale. Spre deosebire de dl prof. Romul Boilă, dl Goldiș cere *nu o autonomie din punct de vedere politic, ci posibilitățile de afirmare a vieții culturale și sociale a provinciilor, manifestate în centre locale de cultură. În această privință D-sa ne precizează următoarele:*

— „Am fost cu toții de acord că respectarea desvoltării istorice a provinciilor și îngădăuirea desfășurării particularităților culturale și a instituțiilor create prin condițiile lor

specifice nu atinge într-o nici unitatea sujetească și organică a națiunii întregi, ci dimpotrivă sporește în chip firesc posibilitățile de afirmare a geniușul național și servește interesele cele mai vitale ale civilizației, constatăndu-se istoricește, că centralizarea rigidă nu poate fi utilă decât exclusiv numai în armată, ca organism creiat spre apărarea prin forță fizică a existenței naționale.

Aveam din întâmplare înaintea mea volumul cel mai proaspăt al filosofului francez Dr. Gustave Le Bon, pe care-l citeșc acum: „Bases scientifiques d'une Philosophie de l'Histoire“ și, aducându-mi aminte de o constatare a autorului tocmai asupra tezel discutate, am deschis cartea la pag. 181 și am citit celor de față pasajul următor:

„A unifica o țară așa de împărțită a fost opera fundamentală a Revoluției. Viitorul singur va putea să spună dacă trebuie să considerăm ca mai utilă sau dăunătoare această unificare, care să dispară diferențele centre de cultură provinciale. Din punct de vedere al puterii militare, o centralizare pare excelentă. Din punctul de vedere al progresului civilizației, multiplicarea centrelor intelectuale, artistice și comerciale este evident preferabilă. Una din mariile forțe ale germaniei a fost că a conservat, chiar sub stăpânirea imperială, cene și de cultură complect independente“.

Acest citat îl socotește d. V. Munteanu ca o justificare științifică a dreptului ca o provincie să se guverneze și să se administreze de către oamenii ei. Trebuie însă să observ, că *eu nu am vorbit de guvernanța provinciilor prin oamenii săi*, căci asta ar putea să înseamne a pretinde guverne proprii pentru fiecare provincie.

Eu însă, chiar în cursul discuțiilor în chestiune, am protestat cu toată energia împotriva unor asemenea rătăciri și am condamnat hotărât proiectul de Constituție al d-lui Romulus Boilă dela Cluj, precum tot din acest punct de vedere am criticat cu toată asprimea la timpul său neînnoștile directorate.

Problema unificării naționale.

In cursul conveinților noastre din 18 Octombrie, am subliniat cu toții, că problema consolidării statului român este integral în funcțiune de felul cum se va proceda la unirea nouilor provincii alipite vechiului Regat-Român. Munca aceasta impune, fără îndolă, multă răbdare, studii aprofundate, o cunoaștere desăvârșită a tuturor realităților, cere veritabilitățile bărbății de stat, nu simplii politicieni. Mai ales, la soluționarea acestei probleme capitale pentru viitorul românilor creata prin condițiile lor

Partidele sunt ocupate cu reorganizarea, cu revizuirea programelor, cu orice vreți în afară de țară. Ce ar fi dacă partidele s-ar ocupa puțin și cu situația din țară.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:	1 AN 100 : : : 6 LUNI 50 : : : 3 LUNI	Pentru autorități și instituții: 500 LEI . . . . 1 AN 250 : : : 6 LUNI 130 : : : 3 LUNI
---------------------	---	--

nul norocosului împărat August: Festina lente, grăbește încet. Aci, într'adevăr, grăba strică treaba. Mi se pare foarte nimică observarea marei istoric Guglielmo Ferero din *Interviu* să carte „Entre le Passé et l'Avenir“, dacă societățile din trecut apar petrificate, civilizația modernă tind spre starea gazoasă. Ceva cristalizare nu-i va fi păgubitoare. Războul mondial a grăbit atât de mult progresul lumii, că va trebui să modificăm oarecum ideea noastră despre progres, dacă nu vom să ne sinucidem printre exces de progres. Pentru aceea apelul nostru este: Mai încet cu unificarea, domnilor!

Observațiunile mele, din care d. V. Munteanu și-a constituit interviewul din „Adevărul“ nu conțin nici separatism, nici regionalism, cu atât mai puțin autonomism, ele simplamente, cer dreptate pentru toți și înțelepciune politică la rezolvarea fericită a unificării.

Amicul meu d. Pamfil Șeicaru își amintește cu oarecare duioșie de declarațiunile mele de acum opt luni, când mi-a privilegat marea bucurie să-l vad la mine acasă în timpul grozavelor suferințelor ale timpului și descoperirea contrazicerii între spusele mele de atunci și cele de acum. Eu însă cred că dacă ar fi posibilă reconstituirea exactă și reeditarea vorbelor mele de acum 8 luni, nimeni nu ar putea să găsească vreo contrazicere de fond între atunci și acum.

O confesiune.

Convingerile mele sunt aceleași. D. Șeicaru mă prezintă ca pe un muribund. Am fost greu bolnav. Mă găsesc acum în convalescență. Totuși însă viața fiecaruia este în vola Tatălui Ceresc. Eu aștepț cu deplină seninătate clipa scufundării în oceanul eternității, hindu-mi conștiința linistită, că în viața mea lungă ca un modest servitor al Bisericii noastre strămoșești, am făcut tot ce am putut pentru binele Neamului meu și după Uniune, pentru consolidarea și progresul patriei mele românești.

Răspunsul acesta privește atât articolul din *Curentul* al bunului meu amic, dl Pamfil Șeicaru, cât și cele publicate de dl Seisanu în „Universul“.

* * *

Acestea sunt o parte din declarațiunile pe care ni le-a acordat d-l V. Goldiș. În întregimea lor, ele vor apărea probabil în cursul acestei săptămâni, în coloanele unui mare cotidian din Capitală. Putem împărtăși cu bucurie cetitorilor noștri că președintele „Astrei“, care a fost suferind în ultimul timp este astăzi aproape deplin restabil și se simte din ce în ce mai bine. Noi îl dorim neobositul lupător pentru Unire, încă multă vîță fericită.

Ed. I. Găvănescu.

Bachus" fost restaurantul Ritz,

e Kilometrului, cauciucul de automobile „INDIR”

exclusiv la „MOTORDELTA”

Arad, str. S. Bran- Ojină cu un păhar de bere 10 L. Abonament după covici, pal. Földes listă 1300 lei lunar. Sâmbătă și Duminică deschis până dimineață. În fiecare zi concertează muzica figănească de primul ordin.

Rog sprijinul onoratului public: PROPRIETARUL

le mai moderne Tocuri zervoare — 14 carate — Lei 200

la libraria

CONCORDIA

Gh. MUNTEANU

Arad, str. Eminescu Nr. 10. depozit de cărți literare și didactice. Marșal de rechizite școlare și de birou.

feneaua Restaurant „BRISTOL“ chis zilnic până dimineață serviciu actual de primul rang. Prețuri eftine.

nurile cele mai eftine se pot cumpăra și confeționa la Blănăria Teodor Fica

e vând și căciuli engros și detail. ARAD B. Reg. Ferdinand 31.

14814/1929.

icităie de licitație.

aza execuției de escomen- septuită în ziua de 19 iunie pe baza decisului Judecăto- rie Arad cu No. 7305/1929, sechestrare în procesul ver- execuție No. G. 14824/1929 ner cu 2 usi, etc. prețuite de Lei 20.000 cuprinse rul lui Dr. Aurel Demian repr. prin Dr. Aurel Demian din Arad, pen-tru suma de 13.500 capital interesele % dela 28 Martie 1929 și spese stabilite până prezent se vor vinde la publică în Arad, Str. Emi- No. 28 în ziua de 28 Oct. ora 11 a. m. conf. art. de § 102 și 108 din anul legei execuționale.

sta licitație se va ține și area lui Dr. Aurel Demian ad.

, la 3 Octombrie 1931.

Şef. portărele: Indescifrabili

Schimbul aurului pe cel mai urcat preț al zilei Zinner, ceasornicar și bijutier, Arad Str. Mețianu No. 1. Repără ceasornice și bijuterii pe lângă o garanție de 2 ani. Verighete de AUR, bijuterii și diferite ceasornice, cu cele mai eftine prețuri.

Prânz . . . . . 20 Lei
Cină . . . . . 14 Lei

cu pâine după listă.
Acelaș, abonament săptămânal 200 lei
Cafea fină, lei 6. — Separeuri — Băntuirele s'au eftinit. Muzică figănească concertează până dimineață la Restaurantul „București” Arad, Piața Avram Iancu 10. Proprietar TRAIAN CRISTEA.

Blăni eftine, la blănăriul

NEULÄNDER
Palatul Fischer Eliz.

Nr. 387 1-10.

Cetiți ziarul

„ARADUL”

Judecătoria Aradul-nou Secția Cf.

No. 3084 | 1931 Cf.

Extract din publicație de licitație.

In cererea de executare făcută de urmăritor Victoria institut de credit și economii Arad contra urmărit, soția lui Ioță Nicolae născ. Stoï Persida

Judecătoria a ordonat licitație de executională din nou în baza supraofertei, în ce privește imobilul situat în comuna Sâmbăteni Nru coalei protocolului Cf. 394. 2543 No. de ordine A I 6—7 A I 1, No. top. 125-126, 2149 cu prețul de strigare și anume imobilul în c. f. No. 394 No. top. 125-126 cu prețul de strigare 30.000 Lei imobilul în c. f. No. 2543 No. top. 2149 cu prețul de strigare 6000 Lei, pentru încasarea creanței de 79000 Lei, capital și accesori.

Licităținea se va ține în ziua de 11 luna Nov. anul 1931 ora 3 la casa comună a comunei Sâmbăteni.

Imobile ce vor fi licitate nu vor fi vândute pe un preț mai mic decât prețul de strigare.

Cei care doresc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție, în numerar și să semneze condițiunile de licitație (§ 147, 150, 170, legea LX. 1881; § 21 legea LX 1908).

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să întregească imediat garanția — fixată conform procentului prețului de strigare — la aceeași parte procentuală a prețului ce a oferit. (§ 25. XL. 1908).

Dată Aradul-nou la 8 luna August anul 1931.

Judecător Fogarasy mp. Dimitrie Sărăndan mp. dir. c. f.

Pentru conformitate
Indescifrabili.

România. Judecătoria rurală Vinga secția cărții funduare.

Nr. 4624/1931. c. f.

Extras din Publicație de licitație.

In cauza de executare pornită de urmăritoarea Banca Populară Aradul-nou și provincie, contra urmăritilor Eva Dorgosan și Petru Dorgoșan domiciliați în Secusigiu, la cererea urmăritoarei judecătorie ordonă licitație execuțională în baza § 144, 146 și 147 din legea LX. din 1881 asupra imobilului părții 2/3 din imobilul inscris în c. f. a comunei Secusigiu (din circumscripția judecătoriei ru-

rală Vinga) Nr. 1207 prot. c. f. Nr. top. 822-823/b de sub A. I, 1, Casă Nr. 420 cu curte și grădină 400 stj. p. 2/3 parte cu prețul de strigare 15.000 Lei.

Pentru încassarea creanței de 8060 Lei capital, interese de 15% dela 10 Maiu 1930, spese de proces și de executare de 1857 Lei fixate până acum spese de 570 Lei fixate acum pentru cereala de licitație:

Fixează termen pentru ținerea licitației în ziua de:

7 Decembrie 1931, ora 15 p. m. la Primăria comunei Secusigiu.

Imobilul ce va fi licitat nu va fi vândut pe un preț mai mic de cît cel din prețul de strigare.

Cei care doresc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc suma de 10% din prețul de strigare drept garanție în numerar și să semneze condițiile de licitație § 21 legea XI 1908. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cît cel de strigare este dator să întregească imediat garanția conform procentului prețului de strigare parte procentuală a prețului ce a oferit.

Vinga la 27 VIII 1931.

ss. Chiovoschi Judecător, ss. N. Buruleanu director c. f.

Pentru conformitate director c. f. N. Buruleanu.

La cumpărăturile
D-voastră referiți-vă
la ziarul:

„ARADUL”

Nr. 2206/1931

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărele iudecător aduc la cunoștința publică în sensul legii art. LX din 1881 §. 102 respectiv XLI. din 1908 §. 19 cum că lucrurile următoare s. a. zece măgi metri grâu și una cotarcă de 8-9 m. lungime care în urma decisului Nr. 452/1931 din anul 1931 a judecătoriei de ocol din Rovine sau execvat în com. Semlac Nr. 244 în favorul execuatorului Pascu Ferdinand repr. prin avocatul Ath. Mărculescu împotriva execvaturui din comuna Semlac Nr. 244 pentru încassarea capitolului de 793.000, Lei și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 17500. Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitații pe baza decisului Nr. 2206/931 al judecătoriei de ocol din Rovine se fixează termen pe ziua de 4 Noembrie anul 1931 la orele 15 în comuna Semlac Nr. 244 și totuși cu voie de a cumpăra sunt invitați prin acest edict cu observarea aceia, că lucrurile susamintie vor fi vândute în sensul legii LX, din 1881 §. 107 și 108 celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani găta și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Pretenziunea caree de incasat face 793.000 Lei capital, iar spesele până acum staverite de 3460 Lei.

Intrucât mobile cari ajung la licitație ar fi fost execvate și de alții și aceștia și-ar fi căștigat dreptul de acoperire, licitația prezintă este ordonată și în favorul acestora în sensul articolului LXI. din 1908 §. 20.

Dat în Rovine, la 17 Oct. 1931, portărele. Indescifrabili

carte frumoasă: Eri... de Radu D. Rosetti.

Universul 280 pagini.

ui din puțul credințoși chea gardă" — cum se ează singur. (pag. 90) D. Rosetti, își adună volum articole de a-să sub sugestivul titlu de îci nu se poate da accesum un alt nume mai mult, fiindcă în paginile lui toată atmosfera vieții literare dinaintea răză și se prindă câteva reprezentative.

arte și care plutește un melancolie pentru vreare nu se mai întoarce însprende un sentiment ană pentru urmașii care astăzi prea repede.

cântec al amintirilor inspiră pe autor și descrede undeva: „Haide-i te vechi ai suveniri-mi" tot mie ceva de de vreme ce alții nu vor; cu gândul pierdut pleacă trecutului, aud cum de departe și te ascult.”

Si figurile se succed pe rând. Descrierea unei scene menită larș să fie reproducă. St. O. Iosif compuse versurile pentru „La arme" și Castaldi

rămâne să găsească muzica.

După mai multe încercări și repetiții, Castaldi reușise să redea prin note muzicale tot avântul martialelor versuri ale lui Iosif. El îi cântă prețul pentru prima oară la „La arme," și Rosetti rostește: „Când, după alte două zile, în duo cu nepotica mea", încheie Costală, l-am cântat lui Iosif compozitia noastră. În casa din strada Câmpineanu Nr. 46, unde locuiesc și azi, a început să plângă ca un copil.

Văzându-l, plângea și fetița și căt sunt eu de tare, plângem și eu".

— Am reușit să facem ceva nemuritor! îmi zise prețul la despărțire.

La arme a răsunat pentru a doua oară în casa lui Nicolae Filipescu, căruia i-a fost și dedicat...

Așa e scris întregul volum și e interesant și prin mulțimea ineditelor ce cuprinde. Astfel, scrisoarea până acum necunoscută a lui Hașdeu din 14 Iulie 1899 adresată lui Ionescu Glon și prin care îl înfia pe acesta, marele istoric.

Tot acolo aflăm că Glon era să ia în căsătorie pe Iulia Hașdeu și numai moartea ei a curmat acest proiect. Pe urmă a urmat scrisoarea de mai sus.

Alt inedit — tragic prin cuprinsul lui, e fragmentul din declarația lui M. Eminescu, nebun, către judecătorul de instrucție, după ce fusese lovit cu piatra de Petre Prenaru. La 7 zile după luarea acestor decorațiuni, Eminescu mură.

Inchiziția ultima pagină a volumului pătruns de aceeași resemnată melancolie în fața nimicniciei vieții. Aceasta e și sentimentul autorului când își termină carteau rândurile de mai jos:

„Pe-aici (în Cîșmigiu), ne șoptește vizitorul, în ceasul ce-nuntru al amurgului; vor veni mai târziu alții și vă vor povesti cu aceeași melancolie în glas cu ochii spre aceleași flori, a căror viață scurtă o plângă și de cari sunteți legați prin aceeași soaptă."

Eri e o carte de atmosferă, scrisă într-un stil ușor și care se citește cu deosebită placere.

Ed. I. Găvănescu.

□ Sinucidere. Locuitorul Bridea Teodor de 64 ani din comuna Pâncota ce trăia în concubinaj cu o femeie din Seleuș a stat la ea până în Iulie 1931 când a venit la o fică a sa din Pâncota. Acolo în ziua de 20 Sept. pe când nu era nimeni acasă s'a sinucis, acătănduse cu un streang, de cracă unui frâgar. Bănelui de crimă nu sunt. Cazul se cercetează.

Pentru sezonul de toamnă, Ghete solide și tari pentru copiii cumpărăți la prețul de ghete

CZERMOCZKY

Produse proprii: Ghete bărbătești din piele bună de box dela 380 lei. Ghete femeiesti din Piele tare de box dela 300 lei. Ghete Tratteur în toate culorile, pentru dame dela 395 lei.

1-10

